

Oponentský posudek na bakalářskou práci Natalie Phamové

Bakalářská práce Natalie Phamové se zabývá tématem módním, možno dokonce říci konjunkturálním, jde o analýzu zobrazení ženského těla v reklamě na spodní prádlo dvou českých a dvou norských módních značek a o stereotypy, které tam hledá. Vlastní práce, tj. analýza zobrazení je vlastně práce s vizuálním materiálem, s fotografiemi ze sociálních sítí a užívá k tomu Panofského metodu z knihy *Význam ve výtvarném umění*. To samo o sobě je zajímavý a chvályhodný přístup.

Práce je ukotvena ve společenských vědách – literatura k tomu je dostatečná – a s tím souvisí i to, že si klade výzkumné otázky – zdají se být adekvátní bakalářské práci – a že dělí práci na teoretickou část (Teoretické ukotvení) a analytickou část s komparativními případovými studii. To odpovídá standardu studentských prací ze společenských věd. Přesto by se dalo uvažovat i o jiném postupu. Panofsky by patrně umožnil vyjít přímo z fotografií z internetu a jejich prostřednictvím dojít ke všem závěrům, k nimž autorka skutečně došla, aniž by vypracovávala teoretickou část, na kterou pak jako přívěšek naváže konkrétní analýza. Stěžejní a nejrozsáhlejší částí textu by pak byly zevrubné analýzy fotografií. Byl by to ovšem postup výrazně náročnější, než který zvolila.

Za slabou stránku analýzy považuji její stručnost. Po podkapitolce „Rozbor snímku“ přijde „Interpretace“, je to vždy jen odstaveček, kde se velmi rychle dojde k závěru. To oněm závěrům značně ubírá na přesvědčivosti. Autorka např. uvede, že nějaký autor píše, že ruce či ruka v poloze té a té znamená to, a to a autorka dojde k závěru, že ano, ruka modelky na fotografii znamená to a to. Poloha, pozice, gesto, ruka, výraz a vůbec všechno může znamenat mnoho věcí a velmi často nelze rozeznat, zda se obličej směje radostí či hrůzou; jak lze s jistotou říci, že pokrčená noha znamená submisivitu či sexuální lákání, třeba ji jen podklesla kolena únavou. S jistotou to nelze říci nikdy. Každopádně se mi zdá, že by interpretace zasloužila podrobněji a opatrněji rozpracovat. Prospělo by též doplnit ji např. odkazy k jiným fotografiím či dokonce obrazům výtvarného umění s ustálenou interpretací nebo ke karikaturám, v nichž obvykle chtějí autoři vyjádřit něco konkrétního a přesvědčivě sdělitelného, nebo vůbec k dalším vizuálním zdrojům, aby bylo zřejmé, že to, co autorka interpretuje, tak skutečně může být. Fakticky u všech fotografií by se dala předvést opačná interpretace: „Pohled shora dolů na ženu vyvolává dojem její méněcennosti a submisivity.“ (s. 38), možná chce fotografie ukázat, že je jen unavená po celodenní námaze a nyní žádání o pozornost a rozptýlení...

K otázce možných, variantních interpretací fotografie by se autorka mohla vyjádřit na obhajobě.

Až na anglicismy (např.: „utvářeny skrze masmédia“, „kdy skrze média dochází ke konstrukci“) je práce napsaná pěkně, čtivě a logicky. Dobře se sleduje i argumentace, text je logický a souslednost výkladu dobrá.

Vzhledem k řečenému doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnocení chvalitebně (2).

V Praze 8. září 2023

Jiří Tourek